NUTA BULLETIN

OFFICIAL JOURNAL OF NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION

Regd. No. MAHBIL/2001/4448 : Postal Registration No. ATI/RNP/078/2018-2020

YEAR : 43) **15th January 2018 (No. of Pages 08)** **(No : 01**

ALL INDIA FEDERATION OF UNIVERSITY & COLLEGE TEACHERS' ORGANISATIONS
MOVEMENT RESOLUTION OF THE 29TH STATUTORY CONFERENCE OF AIFUCTO HELD IN SHIRDI DURING 18-20 DECEMBER, 2017

The MHRD has issued notification on Scheme of revision of pay of teachers (7th PRC), in a letter to UGC (No.1-7/2015-U.II (2) Government of India Ministry of Human Resource Development Department of Higher Education New Delhi), dated 2nd November, 2017. **This, 29th Statutory conference of AIFUCTO held at Shirdi, Maharashtra on 18 – 20 December 2017, expresses deep disappointment and dissatisfaction that**:

(a) the MHRD notification on 7th UGC PRC **contradicts the Cabinet decision** of 11 October 2017 on the aspect of Central assistance to states for pay-revision and stipulates that central assistance will be limited to **50% of the additional burden** for a period of 39 months only. This will lead to denial of pay-revision in several states;

(b) the Central government has completely shrugged off **the obligation placed on it by the Constitution and the UGC ACT 1956 to bring mandatory provisions** for implementation of 7 PRC in the country and left it to the "wish" of the states;

(c) **the anomalies of the previous pay-revisions** are not resolved despite assurances by the MHRD and UGC. Hundreds of Court cases have been filed by adversely affected teachers in High Courts and Supreme Court.Most unfortunately, the rectification of anomalies is subject to suggestions from Finance Ministry which will amount to denial of demands;

(d) Shockingly, **the 7th UGC PRC report is yet to be shared** with AIFUCTO and put in the public domain;

(e) there is **complete omission** of the pay scales and other issues related to Ad-hoc, Part time, Contractual and Guest teachers who work under most exploitative service conditions with below minimum wages. This is an indicator of insensitive and callous attitude of the government, ignoring several landmark judgements, including the Supreme Court Order on "Equal Pay for Equal Work";

(f) another **significant omission** is issuance of a clear declaration that the 7th UGC Pay revision scheme is also applicable to **unaided institutions**

This Conference expresses its shock and severely criticises:

(i) **Denial of incentive** increments for M.Phil. and Ph.D. both at the entry point and during service years;

(ii) **Discriminatory policy** towards Principals by downgrading their status from Professor's level to that of Associate Professor;

(iii) **the lowest hike** for incumbent Teachers. The fitment formula for incumbent teachers on 1.1.2016 is retained at 2.57 which amounts to a measly 14.27% increase: the lowest in independent India;

(iv) **No provision** of Professorship in colleges;

(v) **No mention of parity** of Librarians and DPEs with teachers in terms of designation, service conditions and the age of retirement;

(vi) **Omission of pay** scales of Tutors/Demonstrators, coaches, accompanists etc;

(vii) **No reference** to Pension benefits

In view of the striking anomalies in the Notification, this Conference resolves to build a militant movement by unifying all sections of teachers in higher education, including contractual, part-time and ad hoc teachers for the following demands:-

1) **Immediate publication** of the 7th UGC PRC report and decisions of the UGC taken in its meeting on 22 February 2017.

2) **100 percent financial assistance** for uniform and simultaneous implementation of 7th UGC Pay- revision.

3) Arrangement of **Mandatory Regulations** issued by UGC in accordance with the powers conferred on it by the Constitution of India and UGC Act.

4) **Removal of all Anomalies** of earlier pay- revisions as the AIFUCTO has already addressed these anomalies to the Chouhan Committee.

5) v) Benefit of 7th UGC Pay**- revision to all sections**– Regular/ Ad hoc/ Part time/ Contractual teachers.

6) Immediate **filling of all vacant posts** on regular basis

7) Enforcement of constitutional obligation of regulatory bodies to bring about **parity in service conditions of un-aided sections** with those of aided, as ruled by the Hon'ble SC from time to time.

8) Implementation of **Supreme Court Order** on "Equal Pay for Equal Work"

9) **Scrapping** the proposed regulation of Graded Autonomy for institutions

10) **Enhancing budgetary allocation** for Education to at least 6% of GDP

The 29th Statutory Conference of AIFUCTO gives a call for massive and continuous Protest Actions during the forthcoming Parliament session and the future Action plan to be chalked out by the next NEC meeting

*****

The 29th Statutory Conference of AIFUCTO gives a call for massive and continuous Protest Actions during the forthcoming Parliament session and the future Action plan to be chalked out by the next NEC meeting

ALL INDIA FEDERATION OF UNIVERSITY & COLLEGE TEACHERS' ORGANISATIONS

404, Devkunj Apartment, Road No :- 06, North Patel Nagar
(Near Baba Chowk), P.O. :- Keshri Nagar, Patna-800024 : Mobile : + 91 - 9431617320 /+91 - 9525622524,
E-mail :akancphy@gmail.com/aifucto.generalsecretary@gmail. com; Website : www.aifucto.org
(Regd. Under Act XXI of 1860)

CIRCULAR JAN- 01/2018 : 1ST JAN, 2018

Dear friends,

Greetings and Happy New Year!

A year of intense activities, outcomes partially fulfilled, belied expectations but with hopes of changing for a better world and better time we step into 2018. **I wish all of you a very happy and eventful 2018, all the time positive in my mind to get your assistance in all my endeavours.** Along with the best wishes for the New Year, let me express my gratitude to you for making the Shirdi Conference a success. Our XXIXth Statutory Conference saw the largest assemblage of delegates and observers from across the country making it one of the biggest conferences of AIFUCTO in recent years. I am also thankful to you for reinforcing your confidence in our team and re-electing us to serve you once again.

Shridi Conference:

The 29th Statutory Conference of AIFUCTO held between December 18 and 20, 2017 at Shirdi, Maharashtra concluded with aplomb. It was a mega event that saw 2051 delegates and observers assembling at this revered site, certainly the biggest congregation of teachers and teachers' organisations in the recent years. The conference owed its success to the organising capabilities of Sawitribai Phule Pune University & College Teachers' Organisation (SPPUCTO).On behalf of AIFUCTO we express our heartfelt gratitude and thanks to all members of the organising committee.

The Conference was inaugurated in Siddhi Sankalp Marriage Lawn with the lighting of lamp amidst the singing of the Maharashtra and University Songs. The main conference was held on the adjoining auditorium which was rightfully decorated for the three days event. Members present on the dais included organising Secretary Prof. S. P. Lawande, Prof Sharad Pawar, Prof. G. L. Giramkar, AIFUCTO General Secretary Prof Arun Kumar, President Prof Keshanb Bhatrtacharya, FEDCUTA and DUTA President Prof. Rajiv Ray, General Secretary of FISE Prof Amiyo Kumar Mohanty, Prof. Tapti Mukhopadhayay President MFUCTO Prof. Mhd. Jahangir of Bangladesh University and College Teachers' Association, Vice Chancellor of Pune University Prof. Nitin Karmakar, local MLC Dr Bhave and General Secretary of AIRFUCTO Prof. G. Pathasarathi.

The welcome address was given by Prof Lawande and Prof Giramkar. They said that Savitri Bhai Phuley University felt privileged and fortunate to have organised this conference of AIFUCTO the largest teachers' body that has rightfully carried forward the teachers' movements in India. They hoped that the arrangements made by the university would please everyone. All present and former leaders were felicitated for their contribution to teachers' movement and higher education in India.They were Prof. B Vijay Kumar,Prof Tarun Patra,Prof.Asok Barman and all the leaders and guests present on the dias.The inaugural session was presided over by the president of host organisation SPPUCTO Prof. Sarad Pawar. 29th AIFUCTO Conference was inaugurated by the Vice Chancellor Prof Nitin Karmkar.

In his address General Secretary Arun Kumar stressed the need for unity and solidarity among teachers to save higher education and retain its liberal character.All the leaders on the dias put their views. After General Secretary presented the Annual Report, delegates and observers discussed the various aspects of the report. This continued to the second day of the Conference as well. There was heated discussion on the proposed education policy of the central government and the disparities in the 7PRC as presented by the UGC. The speakers were dismayed at the way the education policy and the 7PRC were rolled out by the central government without once discussing the content with the stakeholders, a clear break from the past. They also noted the way history of the land is getting rewritten by tampering the facts. It is evident that the present government is bent on distorting the secular image of the country and promote religious bigotry and cultural supremacy of selected group. Communalisation of education, the Conference noted, had to be resisted at all costs. Along with this the suggestion in the notification to cut central aid to state governments for meeting the enhanced financial burden that will arise out of the implementation of the 7PRC to 50 % was severely criticised. This decision of the central government has to be resisted with continuous struggle and creating pressure. The Conference also reiterated the need for sustained agitation to introduce proper pay scale and service conditions for ad hoc and contractual teachers, lay down terms and conditions for pension to retired teachers and scrapping of two different pay scales for Principals of colleges. All the teachers and their representatives from different states openly and clearly exchanged their views on the prevailing scenario of higher education in the country and felt that the prime need of the hour is unity and camaraderie among the teachers to launch an effective offensive against the divisive policies of the government.

Seminar :

On the second day of the Conference a seminar was organised on **"Reforms in Higher Education: Challenges and Opportunities"**. The invited speakers included Prof. Sudhangshu Bhusan from NEUPA, Dr Sadgopal from All India Forum For Right to Education,Ex DUTA President Dr Nandita Narain ,FEDCUTA & DUTA President Prof Rajiv Ray and Prof Dinesh Varshney from Delhi University, , Prof Ashok Barman, Prof Keshab Bhattacharya and Prof Arun Kumar. All the speakers agreed unanimously that the central government is making drastic cuts in the budget on education; education is becoming expensive by the day. There is an all out attempt to destroy public funded education in India. Institutions like HEERA and HEFA are set up which actually follow the dictates of the NITI Aayog. The notion of graded autonomy is actually an eye wash for privatisation of higher education. All existing government institutions related to higher education are sought to be destroyed. By ridding itself of all responsibilities, the government is paving the way of corporates to take over the mantle of higher, thereby making education the purview of a small group of people. Concomitant with such a tendency is the continuous attempt to create a divisive curriculum that will promote communal disharmony and rewrite the history of the nation. The speakers called upon the delegates and observers to rise up to the challenges thus faced by higher education so that the composite character of Indian nation is maintained as also the attempt to reconstruct a wrong history is brought out in the open. There was consensus among all that a united front of all educationists of the country is the most vital need of the hour so that the

malicious ambitions of the central government be resisted. The united front will include teachers from primary to the college and university teachers, intellectuals, student unions, workers and all progressive people of the society and will spearhead an effective battle against the heinous devices of splitting the country along lines of religion, class and caste. Almost 36 teachers discussed various aspects of higher education of India. These research papers were published in seminar booklet. This session was coordinated by G. Parthasarathi and senior leader Prof. V.P. Singh.

Life Members Meeting:

A meeting of the life members of AIFUCTO was held at the Conference Hall itself during the lunch hours.Among life members Prof. Sadanand Bhattacharya from West Bengal was elected as NEC member along with four General Council members of AIFUCTO.They are Dr. Shamsher Singh,Haryana,Dr B K Savaria,Jharkhand,Dr S D Subba Reddy,Telangna and Prof. Kranti Jejurikar,Bombay.

Cultural Programme & Other Arrangements:

Days of intense debate on December 18 and 19 were followed by some relaxation in the evenings. The delegates were entertained through cultural programmes featuring regional song and dances, plays etc. The efforts of the local artists were highly appreciated. The organisers took good care of the guests on all the three days of the Conference. Arrangements of food included local cuisine and other types of Indian refreshments. Other aspects of the stay which included accommodation and transport too were wonderfully managed. This Conference would definitely stand out as one of the best AIFUCTO conferences organised so far.

In the end of the delegate Session General Secretary authorised Prof. K L Vivekanandan, National Secretary to reply all the queries and issues raised by the delegates during two days discussion. Prof. Vivekanandan replied point to point and put the views and mission of AIFUCTO before the delegates. The General Secretary 's report was passed in delegate session with warm clapping. This delegate session was presided over by AIFUCTO Vice President Prof. Manas Behra.The audited account presented by the Treasurer Dr D Kumar for the financial year 2016-17 was passed in the delegate session.

Election of Office bearers and different committees:

On the last day of the Conference on December 20, 2017 along with the seminar the elections were held to elect the different official positions of AIFUCTO for the coming two years. On the opening day of the Conference General Secretary announced the formation of Election Commission with Prof. Jaya Gandhi as the Election Officer. He was assisted by Prof J. N. Shukla and Prof. K.S. Muttapathi.

A three member Resolution Committee comprising of Prof. Madhu Paranjape,National Secrtary, Prof. Jagwant Singh, Senior Vice President and Prof.sadanand Bhattacharya was constituted.

The NEC was authorised to act as the Steering Committee according to the constitution of AIFUCTO.

General Secretary also mentioned the names of the members who wrote the minutes of the proceedings of the sessions. The team consisted of 6 members of whom four took down the notes in English and two in Hindi.they were Dr. Mausami Pathak,Dr Hidaitulla,Dr Anupma Sawant,Dr Manohra Justus for English and Dr. Devendra Pd Singh & Dr V K Katiyar for Hindi.

Nominations for different posts were invited on the second day of the Conference. The nominations were then scrutinised and the names were then finally put up. The entire electioneering process was extremely transparent and voters were satisfied at the way it was conducted. Voting started at 10 am and continued till 1 pm on the last day on 20th Dec. Counting was held till 5 in the evening.

Election was held for almost all the major posts in which President Prof Keshab Bhattacharya, General Secretary Prof. Arun Kumar were re-elected with considerable mandate for the next two years. The joint leadership of the President and General Secretary ensured easy victory for their team. **List of the new elected office bearers** with their Mob. Numbers and mail ids is attached and being published separately.

The valedictory Session was the penultimate occasion of the Conference in which the newly elected office bearers were once again felicitated. Re-elected General secretary Arun Kumar expressed his thankfulness to the organisers for the wonderful arrangements and hospitality that were extended to one and all. At the end of the three days Conference delegates were on their homeward bound.

Thus the year ended on a happy note.

Thank you.

Looking forward for our new goal in coming year 2018.

Yours friendly,

(Prof. Kesab Bhattacharya) **President**

(Prof.Arun Kumar) **General Secretary**

*****

LIST OF AIFUCTO OFFICE BEARERS, 2017-19

President : Prof. Kesab Bhattacharya

General Secretary : Prof. Arun Kumar

Treasurer : Prof. D. Kumar

VICE PRESIDENTS (9) :

I. Prof. Basavaraj A. Belavatagi
2. Prof. Debabrata Goswami
3. Prof. Dusmantakumar Nayak
4. Prof. J. Gandhiraj
5. Prof. Harish Chandra Singh
6. Prof. S. P. Lawande
7. Prof. Mohammed Tahir
8. Prof. J. Ratna Prabhakar
9. Prof. V. Ravi

NATIONAL SECRETARIES (5):

1. Prof. Binayak Bhattacharya
2. Prof. K. K. Damodharan
3. Prof. Manas Behera
4. Prof. S. Subburaju
5. Prof. Vijay Kumar Piyush

ZONAL SECRETARIES:

Zone-I	Prof. M. Lokendro Singh
Zone-II	Prof. Ashok Kumar Singh
Zone-III	Prof. P. R. Yadav
Zone-IV	Prof. Pradeep Parasher
Zone-V	Prof. Attar Singh
Zone-VI	Prof. Pravin B. Raghuvanshi
Zone-VII	Prof. B. V. Ramesh
Zone-VIII	Prof. Oleena A. G.

मा. शिक्षणमंत्री श्री. विनोद तावडे यांनी शिक्षक व कर्मचाऱ्यांचा एवढा द्वेष करणे हे अशोभनीय होय !

- **प्रा. बी. टी. देशमुख,** माजी विधानपरिषद सदस्य

सहावा वेतन आयोग राज्यशासनाने १ जानेवारी, २००६ पासून लागू केला. पण प्रत्यक्षात अंमलबजावणी करतांना तीन बाबतीत कर्मचाऱ्यांचे, शिक्षकांचे तसेच विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांचे दोन गट करून त्यांना वेगवेगळी वागणूक देण्यात आली. त्या तीन बाबी पुढीलप्रमाणे :- (१) **ग्रॅच्युईटी प्रदान करण्याच्या प्रयोजनार्थ** पहिला गट १ जानेवारी, २००६ ते ३१ ऑगस्ट, २००९ या काळात सेवानिवृत्त झालेल्या अधिव्याख्यात्यांचा व दुसरा गट १ सप्टेंबर, २००९ नंतर सेवानिवृत्त झालेल्या अधिव्याख्यात्यांचा. (२) **पूर्ण सेवानिवृत्तीवेतनासाठी पात्र एकूण सेवा ३३ वर्षांऐवजी २० वर्षे धरण्याची सुविधा लागू करतांना** पहिला गट १ जानेवारी, २००६ ते १ सप्टेंबर, २००९ या काळात सेवानिवृत्त झालेल्या अधिव्याख्यात्यांचा व दुसरा गट १ सप्टेंबर, २००९ नंतर सेवानिवृत्त झालेल्या अधिव्याख्यात्यांचा. (३) **निवडश्रेणीमध्ये ३ वर्षे किंवा त्यापेक्षा जास्त सेवा होऊन १ जानेवारी, २००६ ते २७ फेब्रुवारी, २००९ या कालावधीत सेवानिवृत्त झालेल्या अधिव्याख्यात्यांना सेवानिवृत्तीवेतन निश्चित करण्याची सुविधा लागू करतांना** पहिला गट १ जानेवारी, २००६ ते २७ फेब्रुवारी, २००९ या काळात सेवानिवृत्त झालेल्या अधिव्याख्यात्यांचा व दुसरा गट म्हणजे २७ फेब्रुवारी, २००९ नंतर सेवानिवृत्त झालेल्या अधिव्याख्यात्यांचा.

पहिला भेदभाव सर्वोच्च न्यायालयाने हाणून पाडला

२. सर्वप्रथम **ग्रॅच्युईटी प्रदान करण्यासंदर्भात** दोन गट पाडून भेदभाव करण्याबाबत काय झाले? याचा विचार करू. उपरोक्त दोन गटापैकी पहिल्या गटाला ग्रॅच्युईटी ५ लाख रुपये ठरविण्यात आली. शासननिर्णयाने ती पुढे ७ लाख करण्यात आली, पण दुसऱ्या गटातील शिक्षकांनाच फक्त ती मिळेल अशी त्या शासननिर्णयात तरतूद होती. सेवानिवृत्ती समयी अदा करावयाच्या ग्रॅच्युईटी संदर्भात खुद्द मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दिनांक ३० जानेवारी २०१३ रोजी एक महत्त्वपूर्ण निर्णय दिला. या निर्णयामध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालयाने ग्रॅच्युईटी अदा करण्याबाबत शासननिर्णयाने ठरवून दिलेली १ सप्टेंबर २००९ ही "कट ऑफ डेट" रद्दबादल ठरविली. मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाचे काळजीपूर्वक अवलोकन केल्यास तीन प्रमुख बाबी ठसठसशीतपणे समोर येतात. **(अ)** या सर्व **याचिकाकर्त्यांना** प्रत्यक्ष देण्यात आलेली ग्रॅच्युईटी व वाढीव ग्रॅच्युईटी यातील फरक (प्रत्येकी २ लक्ष रुपये) शासनाने अदा करावा. **(ब)** एकेका व्यक्तीवर कोर्टकचेरी करण्याची पाळी येऊ नये म्हणून याचिकाकर्त्यांच्या बरोबरच **तत्सम सर्व कर्मचाऱ्यांना** शासनाने हा फरक (प्रत्येकी २ लक्ष रुपये) अदा करावा. **(क)** उपरोक्त दोनही बाबींची पूर्तता तीन महिन्यांत करावी.

सचिवांना बिनशर्त माफी मागावी लागली

३. ग्रॅच्युईटीच्या संदर्भातील भेदभाव संपुष्टात आणण्याबाबत पुढच्या अठरा महिन्याच्या काळात कारवाई पूर्ण झाली नाही. शेवटी अवमान याचिका दाखल झाल्यावर सचिवांना जाग आली. या अवमान याचिकेमध्ये उच्चशिक्षण विभागाचे सचिव श्री. संजयकुमार हे व्यक्तिशः नावानिशी अवमानकर्ते म्हणून प्रतिवादी होते. दिनांक ४ जुलै २०१४ रोजीच्या सुनावणीच्या वेळी **मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशाची पूर्तता न केल्याबद्दल सर्वोच्च न्यायालयासमोर त्यांनी बिनशर्त माफी मागितली. मा. न्यायालयाच्या कामकाजामध्ये या माफीची नोंद झालेली आहे.** उच्च शिक्षण सचिवांनी बिनशर्त माफी मागितली, अदा करावयाच्या रक्कमेचे निर्धारण झाल्याचे सांगितले, ती ३२ कोटी रुपयाची देय रक्कम आम्ही चार आठवडयात निश्चितपणे अदा करू असेही न्यायालयासमोर सांगितल्यामुळे मा. सर्वोच्च न्यायालयाने ४ जुलै २०१४ रोजी अवमानयाचिका निकाली काढतांना पुढच्या तारखेला दिनांक १६ जुलै २०१४ रोजी **"ती रक्कम मा. मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाच्या नोंदणी शाखेत जमा करण्यात यावी."** असे आदेशित केले. उच्च शिक्षण विभागाचा यामध्ये केवढा 'सन्मान' झालेला आहे हे त्या विभागात कोणालाच कळत नसेल तर ते महाराष्ट्राचे दुर्दैव होय. रोज सकाळ संध्याकाळ गुणवत्तावाढीच्या बाता करणारांची गुणवत्ता न्यायालयाच्या वेशीवर टांगल्या गेली.

४. याचिकाकर्त्यांच्या बरोबर तत्सम सर्वांना हा फरक अदा करण्याचे मा. सर्वोच्च न्यायालयाचे ३० जानेवारी २०१३ चे आदेश होते. **मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशामध्ये असतांना उच्च शिक्षण विभागाने वेळेच्या आत त्या आदेशाचे पालन न केल्यामुळे शेकडो शिक्षकांना मा. उच्च न्यायालयासमोर पुन्हा याचिका दाखल कराव्या लागल्या.** शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूरच्या क्षेत्रातील **१४१ प्राध्यापकांना 'सुटा'च्या नेतृत्त्वाखाली उच्च न्यायालयात धाव घ्यावी लागली.** सन २०१३ च्या याचिका क्रमांक ६३६९ या प्रकरणात दिनांक ३ सप्टेंबर २०१३ रोजी मा.मुंबई उच्च न्यायालयात संघटनेसोबत याचिकाकर्ते असलेल्या १४१ प्राध्यापकांच्या संदर्भात निर्णय झाला. मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाला धरून आदेश दिला व धोरणात्मक निर्णय निर्गमित करा असे आदेशित केले पण त्यानंतर ९-१० महिन्याचा काळ उलटून गेला पण शासनाने तसे काहीच केले नाही. शासन धोरणात्मक निर्णय काढतच नसल्यामुळे विदर्भातील १२५ प्राध्यापकांनी **'नुटा' च्या नेतृत्त्वाखाली मा. उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठासमोर १२५ प्राध्यापकांच्यावतीने तीन याचिका दाखल केल्या.** सन २०१३ ची याचिका क्रमांक ५८०७, ५८११ व ६४७१ या तीनही याचिका दिनांक ११ जुलै २०१४ रोजी एकत्रितरित्या सुनावणीस आल्या. त्या तीनही याचिकांमध्ये मा. उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाचा उल्लेख करून व त्या आधारावर पुढच्या ३ महिन्यात फरक अदा करण्याचे आदेशित केले.

रिव्हु पिटीशन 'डिसमिस'

५. ग्रॅच्युईटीच्या संदर्भात भेदभाव संपुष्टात आणणारा मूळ निर्णय हा सर्वोच्च न्यायालयाचाच होता. त्यामुळे येथे विशेष अनुमती याचिका (SLP) दाखल करण्याचा प्रश्नच नव्हता. या प्रकरणी घटनेतील तरतुदीप्रमाणे SLP करता येत नाही म्हणून ती केली नाही. पुनर्विलोकन याचिकेचा दुराग्रह मात्र राज्यशासनाने सोडला नाही. **या संदर्भात राज्य शासनाने मा. सर्वोच्च न्यायालयामध्ये दाखल केलेली पुनर्विलोकन याचिका** (Review Petition No. 1659 of 2013) **दिनांक २३ ऑक्टोबर २०१३ रोजी डिसमिस झाली.**

'क्युरेटिव्ह' पिटीशन 'डिसमिस'

६. ग्रॅच्युईटीचा भेदभाव संपुष्टात आणण्याच्या प्रकरणात मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्या. जी. एस. सिंघवी व न्या. कलीफुल्ला यांच्या खंडपीठाने ३० जानेवारी २०१३ रोजी मूळ निर्णय दिला होता. त्यामुळे राज्यशासनाची पूनर्विलोकन याचिकासुद्धा त्याच उभय न्यायमूर्तीच्या खंडपीठापुढे आली. दिनांक २३ ऑक्टोबर

We direct the State to comply the order passed by this Court which has been affirmed by the Supreme Court within four weeks failing which the Principal Secretary, Higher Education Department, to remain present before this Court on the next date of hearing.

(See Para 4 of the Order on page 6 of this Bulletin.)

(अ) प्रकरणाचे स्वरूप काय आहे

समस्थितीतील सेवकवर्गाचे विशिष्ट तारखेच्या (cut off date) पूर्वीचे व नंतरचे असे दोन गट करून त्यांना भेदभावपूर्ण वागणूक शासनाने दिली. हा भेदभाव निरनिराळ्या तीन बाबतीत करण्यात आला. (परिच्छेद १) पहिल्या बाबतीत खुद्द सर्वोच्च न्यायालयाने "असा भेदभाव करणे घटनाबाह्य आहे" असा निर्णय देऊन 'कट ऑफ डेट' रद्दबादल ठरविली. "याचिकाकर्ते व तत्सम यांच्याबाबतीत तीन महिन्यात शासननिर्णय काढावा" असे आदेशित केले.(परिच्छेद २) शासनाने त्यावर सर्वोच्च न्यायालयात रिव्ह्यु पिटीशन दाखल केले. ते तेथे डिसमिस झाले. त्यानंतर शासनाने तेथे क्युरेटिव्ह पिटीशन दाखल केले. तेही तेथे डिसमिस झाले. (परिच्छेद ५ व ६) खरे म्हणजे या तीनही प्रकारांच्या बाबतीत हा अध्याय तेथेच संपायला पाहिजे होता. परंतु तो तसा संपला नाही.

(ब) स्वबुद्धीबळावर शासकीय अधिवक्त्यांनी घेतलेली न्यायोचित भूमिका :

शासनाचे वकील या नात्याने शासनाची भूमिका मांडणे हे त्या अधिवक्त्यांचे कामच असते. मात्र ते सुद्धा कायदाक्षेत्रातील तज्ज्ञ व्यावसायिक असतात. कायदा व वस्तुस्थिती लक्षात घेता कोणता युक्तिवाद करणे अशोभनीय व बिनडोकपणाचे दिसेल याचे पूर्ण अवधान या शासकीय अधिवक्त्यांना असते. एखाद्या प्रकरणी एकदा सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय झाल्यावर त्यांनी न्यायोचित भूमिका घेतली असेच दिसून येते. तिसरा भेदभाव दूर करण्याबाबत औरंगाबाद खंडपीठाने धोरणात्मक निर्णय दिल्यानंतरसुद्धा शासनाने धोरणात्मक शासन निर्णय न काढल्यामुळे मुंबई विद्यापीठ व महाविद्यालयीन शिक्षक संघटनेला (BUCTU) आपल्या सदस्यांसह सन २०१४ ची याचिका क्रमांक १०४९४ दाखल करावी लागली. त्याप्रकरणी २४ एप्रिल २०१५ रोजी शिक्षकांच्या बाजूने निर्णय झाला. त्या निर्णयाच्या परिच्छेद २ मध्ये चुकीच्या 'कट ऑफ डेट' चे हे प्रकरण सर्वोच्च न्यायालयातून शिक्षकांच्या बाजूनेच परत आले आहे, याचा उल्लेख संघटनेच्या अधिवक्त्यांनी केला, तो नमूद आहे. **मा. उच्च न्यायालयाच्या याच निर्णयाच्या परिच्छेद ३ मध्ये शासनाच्या अधिवक्त्यांनी सुद्धा सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाची कायदेशीर स्थिती मान्य केल्याचे नमूद आहे.** (परिच्छेद १३) 'सुटा'ने दाखल केलेल्या तत्सम प्रकरणामध्ये (5785 of 2015) २ मार्च २०१७ रोजी मा. मुंबई खंडपीठाने शिक्षकांच्या बाजूने निर्णय दिला. **या प्रकरणाच्या सुनावणीच्या वेळी खुद्द सरकारी वकिलांनी न्यायालयासमोर स्पष्टपणे असे प्रतिपादन केले की, 'कट ऑफ डेट' टाकून भेदभाव पूर्ण वागणूक देण्याची बाब मा. सर्वोच्च न्यायालयाने रद्दबादल ठरविलेली असल्याने पहिल्या निर्णयाप्रमाणे या प्रकरणीसुद्धा निर्णय देण्याला पर्याय नाही.** (परिच्छेद ११) मा.खंडपीठाच्या निर्णयाच्या परिच्छेद ३ मध्ये शासनाच्या वकिलांनी तेथे ही जी शासनाची बाजू मांडली ती पुढील शब्दात नमूद आहे :- "We have heard learned AGP in this regard. Learned AGP submits that the fixing of the cut off date in the said GR has since been held to be unconstitutional, the petition may be disposed of in terms of the order passed by the Division Bench in the case of Smt. Savitribai Narsayya Guddapa (supra)."

(क) उच्च शिक्षण विभागाच्या बुद्धीनुसार व सूचनेवरून शासकीय अधिवक्त्यांनी घेतलेली भूमिका

९ मार्च २०१७ पासून पुढे वेळोवेळी उच्च शिक्षण विभागाने अमुक एक भूमिका घ्या अशा सूचना दिल्या व मनाला पटो अथवा न पटो, कायदा व वस्तुस्थितीला शोभून दिसो अथवा न दिसो, सरकारी अधिवक्त्यांनी उच्च शिक्षण विभागाच्या त्या भूमिका न्यायालयासमोर मांडल्या असे दिसून येते. यामध्ये मुख्यत्वे अकारणच वेळोवेळी शासनाची भूमिका मांडण्यासाठी वेळ वाढवून मागणे, सर्वोच्च न्यायालयामध्ये SLP डिसमिस झालेली आहे ही बाब खंडपीठात नमूद न करणे, संघटनेच्या अधिवक्त्यांनी ते नमूद केल्यानंतर आम्ही त्यावर रिव्ह्यु पिटीशन करणार आहोत असे न्यायालयात सांगणे, रिव्ह्यु पिटीशन प्रत्यक्षात दाखल झालेली आहे काय? त्याबाबत सर्वोच्च न्यायालयाचा काही अंतरिम आदेश मिळाला आहे काय? किंवा या संदर्भात काय स्थिती आहे? याबाबतीत मला काहीच माहिती नाही असेही सरकारी अधिवक्त्यांनी न्यायालयापुढे सांगणे या गोष्टींचा यामध्ये समावेश आहे. (परिच्छेद १४ ते १८) 'बुक्टु'ने दाखल केलेली सन २०१६ ची अवमान याचिका क्रमांक २३८ **दिनांक ९ मार्च २०१७** रोजी सुनावणीला आली तेव्हा मा. खंडपीठाने त्या दिवशीच्या आदेशपत्राच्या परिच्छेद ४ मध्ये पुढीलप्रमाणे आदेश पारीत केले :- "Meanwhile, learned AGP is also directed to seek instructions as to whether the order passed by this Court has been complied with or not." त्यामुळे या अवमान याचिकेच्या सुनावणीमध्ये सरकारी वकिलांनी न्यायालयात या तारखेनंतर जे म्हणणे मांडले ते उच्च शिक्षण विभागाने दिलेल्या सुचनेप्रमाणेच मांडले ही गोष्ट स्पष्ट आहे. **दिनांक ६ एप्रिल २०१७** रोजी सरकारी वकिलांनी "शासनाची भूमिका मांडण्यासाठी मला **आणखी चार आठवड्याची वेळ देण्यात यावी** अशी विनंती केली. **दिनांक २ मे २०१७** च्या सुनावणीच्या वेळी सरकारी वकिलांनी पुन्हा **दोन आठवड्याची वेळ मागितली. २४ जुलै २०१७** रोजी पुन्हा **आम्हाला वेळ वाढवून द्या** अशी विनंती सरकारी वकिलांनी केली व ९ ऑगस्ट २०१७ रोजी पुढील सुनावणी ठेवली. **९ ऑगस्ट २०१७** रोजी ही अवमान याचिका बोर्डावर लागली. मात्र ती वेगळ्याच खंडपीठापुढे लागली. त्यादिवशी त्या मा. खंडपीठाने "Registry to verify and place the matter before the appropriate Court." असे आदेश पारीत केले. त्यानंतर **दिनांक १७ नोव्हेंबर २०१७** रोजी पुन्हा ही याचिका सुनावणीला आली तेव्हा **सरकारी वकिलांनी मला शासनाकडून सूचना घेण्यासाठी वेळ देण्यात यावा अशी पुन्हा विनंती केली.** दिनांक ४ डिसेंबर २०१७ रोजी ज्यावेळी या अवमान याचिकेची सुनावणी सुरू झाली. त्यावेळी खरे म्हणजे आमची SLP दिनांक ११ ऑक्टोबर २०१७ रोजीच सर्वोच्च न्यायालयात डिसमिस झाली हे शासकीय अधिवक्त्यांनी मा.खंडपीठासमोर सांगायला हवे होते. पण त्यांनी तसे सांगितले नाही. तेथे 'बुक्टु'च्या अधिवक्त्यांनी यांची SLP Dismiss झाल्याची बाब मा. खंडपीठाच्या लक्षात आणून दिली व यांना आता या न्यायालयाच्या वाढीव पेन्शन बाबतच्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्याशिवाय पर्याय नाही असे प्रतिपादन केले. त्यानंतर सरकारी वकिलांनी मा. खंडपीठाला असे सांगितले की, "११ ऑक्टोबर २०१७ ला सर्वोच्च न्यायालयाने जी आमची SLP डिसमिस केली त्याबाबत पूनर्विलोकन याचिका सादर करण्याचा आमचा विचार आहे असे मा.न्यायालयाला सांगण्याच्या **मला शासनाकडून सूचना आहेत."** याचिका खरोखरच दाखल केली काय? केली असेल तर काही अंतरिम आदेश झाला आहे काय? किंवा काय स्थिती आहे? याबाबत त्यांना काहीही माहिती नव्हती, तेही त्यांनी सांगितले. शेवटी मा. खंडपीठाने आमच्या मूळ आदेशाची चार आठवड्यात अंमलबजावणी करा, असे आदेश दिले व यात कुचराई केल्यास प्रधान सचिव उच्च शिक्षण यांनी स्वतः पुढच्या तारखेवर (१५ जानेवारी २०१८) उपस्थित व्हावे असेही मा. खंडपीठाने आदेशित केले. खरे म्हणजे अवमान याचिका दाखल करण्याची वेळ येणे ही गोष्ट उच्च शिक्षण विभागाची इभ्रत वाढविणारी नाही. इतक्याउपर या अवमान याचिकेच्या सुनावणीच्या वेळी आपल्या अधिवक्त्याला ज्या सूचना वेळोवेळी उच्च शिक्षण विभागाने दिल्या त्यामुळे त्या विभागाची गुणवत्ता चांगलीच उघड्यावर पडली. याबाबतची तपशीलवार माहिती १९ परिच्छेदांच्या या लेखातून दिली आहे.

२०१३ रोजी या खंडपीठाने राज्यशासनाची ती पुनर्विलोकन याचिका डिसमिस केली. त्यानंतर राज्यशासनाने Curative Petition दाखल केले. आता खंडपीठामध्ये सर्वोच्च न्यायालयाच्या मुख्य न्यायमूर्तीसह जे चार न्यायाधीश होते ते पुढीलप्रमाणे:- (1) Hon'ble The Chief Justice (2) Hon'ble Mr. Justice H.L. Dattu (3) Hon'ble Mr. Justice T.S. Thakur (4) Hon'ble Mr. Justice Fakkir Mohamed Ibrahim Kalifulla **उपरोक्त चार न्यायमूर्तींच्या खंडपीठाने दिनांक १२ ऑगस्ट २०१४ रोजी ही Curative Petition डिसमिस केली. औरंगाबाद खंडपीठाच्या कार्यालयातच रक्कम जमा केलेली असल्याने ती सर्व शिक्षकांना मिळाली.**

दुसरा भेदभाव हाणल्या गेला

७. भेदभावाची दुसरी बाब म्हणजे सेवानिवृत्तीसाठी पात्र सेवा एकूण ३३ वर्षाऐवजी २० वर्षे धरण्याची सुविधा लागू करतांना पाडलेले दोन गट ही होय. पहिला गट १ जानेवारी, २००६ ते १ सप्टेंबर, २००९ या काळात सेवानिवृत्त झालेल्या अधिव्याख्यात्यांचा व दुसरा गट : १ सप्टेंबर, २००९ नंतर सेवानिवृत्त झालेल्या अधिव्याख्यात्यांचा. पहिल्या गटातील सेवानिवृत्तांना ही सुविधा स्पष्टपणे नाकारून भेदभाव करण्यात आला होता. 'सुटा'च्या (शिवाजी विद्यापीठ प्राध्यापक संघटना) नेतृत्त्वाखाली या शिक्षकांनासुद्धा न्यायालयाच्या मार्फतच न्याय पदरात पाडून घ्यावा लागला. मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने सन २०१३ च्या याचिका क्रमांक ८२५६ मध्ये दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१४ रोजी या शिक्षकांच्या बाजूने निर्णय दिला. उभय बाजूंचे म्हणणे ऐकून घेतल्यानंतर **एका बाबतीत भेदभाव करता येत नाही असा निर्णय सर्वोच्च न्यायालयाने दिल्याचा तपशीलवार उल्लेख मा. उच्च न्यायालयाने आपल्या निर्णयात केला** असून "२० वर्षांची आमची सेवा पूर्ण सेवानिवृत्ती वेतनासाठी पुरेशी धरली जावी" ही याचिकाकर्त्यांची विनंती (prayer clause (a)) मान्य करण्यात येत असल्याचा निर्णय दिला.

दुसऱ्या बाबीतील हा भेदभाव दूर करण्याचा मा. उच्च न्यायालयाचा हा निर्णय सर्वोच्च न्यायालयातून निरस्त करवून घेण्यात शासनाला कोणतेही यश मिळाले नाही हे येथे नमूद करण्यात येत आहे.

तिसरा भेदभाव हाणला

गेल्याची हकीगत

८. २० वर्षांची अर्हताकारी सेवा पूर्ण केल्यानंतर नियतवयोमानानुसार सेवानिवृत्त होणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्तीच्या शेवटच्या **१० महिन्यात अर्जित केलेल्या सरासरी वित्तलब्धीच्या** किंवा **शेवटच्या महिन्यातील वित्तलब्धीच्या ५० टक्के यापैकी जी रक्कम कर्मचाऱ्यास लाभदायक ठरेल, ती रक्कम निवृत्तीवेतन म्हणून अनुज्ञेय होईल.** अशी तरतूद १ जानेवारी २००६ नंतर निवृत्त होणाऱ्या सर्व कर्मचाऱ्यांना व शिक्षकांना लागू राहील असा शासन निर्णय दिनांक २२ जून २००९ रोजी निर्गमित करण्यात आला. पण त्यानंतर सुधारित शासन निर्णय दिनांक ३० ऑक्टोबर २००९ रोजी काढण्यात आला. त्यानुसार १ जानेवारी, २००६ रोजी किंवा त्यानंतर परंतु दिनांक २७ फेब्रुवारी, २००९ पूर्वी सेवानिवृत्त झालेल्या कर्मचाऱ्यांना व शिक्षकांना **शेवटच्या १० महिन्याच्या सरासरी वित्तलब्धीच्या ५० टक्के सेवानिवृत्ती वेतन लागू होईल** अशी तरतूद आली. हा शासन निर्णय शिक्षक व कर्मचाऱ्यांचे कृत्रिमरित्या दोन गट करून त्यांना भेदभावपूर्ण वागणूक देणारा होता व त्यामुळेच तो अन्यायकारक होता. कोणी ऐकून घ्यायला तयारच नसल्यामुळे न्यायालयात जाण्याशिवाय कर्मचाऱ्यांना पर्याय राहिला नाही.

९. अनेक याचिका दाखल झाल्या. **त्यातील पहिला निर्णय** सन २०११ च्या याचिका क्रमांक ८९८५ सोबतच्या इतरही याचिकांमध्ये **मा. औरंगाबाद खंडपीठाने दिनांक ९ मे २०१४ रोजी या शिक्षक व कर्मचाऱ्यांच्या बाजूने दिला.** सदरहू निर्णयाच्या परिच्छेद २२ मध्ये मा. खंडपीठाने पुढीलप्रमाणे आदेश पारीत केलेले आहेत :- **"We hold the cut-off date 27th February, 2009 ..... as unconstitutional."** परिच्छेद २३ मध्ये मा. खंडपीठाने असेही आदेश दिलेले होते की :- **"The State Government shall pay to the petitioners and other similarly situated employees,** the difference of the pension and revised pension payable." वस्तुतः मा. न्यायालयाने हा जो निर्णय दिलेला आहे, तो फक्त याचिकाकर्त्यांपुरता नसून **याचिकाकर्ते व तत्सम इतर सर्व कर्मचारी यांच्याबाबत धोरणात्मक असा हा निर्णय आहे.** तीन महिन्यात त्याची अंमलबजावणी करावी असे न्यायालयाचे आदेश आहेत. न्यायालयाचे धोरणात्मक आदेश असून तसा शासन निर्णय निर्गमित होत नसल्यामुळे प्रत्येकाला याचिका दाखल कराव्या लागल्या. अनेक महाविद्यालयीन शिक्षकांनी दाखल केलेल्या सन २०१४ च्या याचिका क्रमांक ४७३१ मध्ये मा. औरंगाबाद खंडपीठाने दिनांक २७ नोव्हेंबर २०१४ रोजी या शिक्षकांच्या बाजूने निर्णय **(दुसरा निर्णय)** दिला.

१०. औरंगाबाद खंडपीठाने धोरणात्मक निर्णय दिल्यानंतरसुद्धा शासनाने धोरणात्मक शासन निर्णय न काढल्यामुळे मुंबई विद्यापीठ व महाविद्यालयीन शिक्षक संघटनेला (BUCTU) आपल्या सदस्यांसह सन २०१४ ची याचिका क्रमांक १०४९४ दाखल करावी लागली. त्याप्रकरणी २४ एप्रिल २०१५ रोजी शिक्षकांच्या बाजूने निर्णय **(तिसरा निर्णय)** झाला. त्या निर्णयाच्या परिच्छेद २ मध्ये चुकीच्या 'कट ऑफ डेट' चे हे प्रकरण सर्वोच्च न्यायालयातून शिक्षकांच्या बाजूनेच परत आले आहे, याचा उल्लेख आहे. १ जानेवारी २००६ नंतर निवृत्त झालेल्या **काहींना ५ लाख रुपये ग्रॅच्युईटी द्यायची व काही लोकांना ७ लाख रुपये ग्रॅच्युईटी देण्याचा राज्याचा शासननिर्णय सर्वोच्च न्यायालयाने रद्दबादल ठरविल्याचा तपशीलवार उल्लेख मा. मुंबई न्यायालयाने आपल्या या निर्णयामध्ये केला** असून शेवटी मा. मुंबई खंडपीठाने "Writ Petition is allowed in terms of prayer clause (c), accordingly." असे आदेश पारित केले. 'बुक्टु'च्या याचिकेतील प्रेअर मधील (c) क्लॉज पुढीलप्रमाणे आहे :- "(c) That this Hon'ble Court be pleased to issue appropriate writ, order or directions the respondent No.1 to 4 directing them

---

IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY
CIVIL APPELLATE JURISDICTION
CONTEMPT PETITION NO.238 OF 2016 IN WRIT PETITION NO.10494 OF 2014

Bombay University and Teachers'Union & Ors. ..Petitioners
VERSUS
The State of Maharashtra & Ors. ..Respondents

Mr. Mihir Desai i/b. Mr.S.M. Kamble for Petitioners. Mr.N.C. Walimbe, AGP for StateRespondent No.1. Mr.Rui A. Rodrigues for Respondent Nos.3 and 4.

CORAM : SHANTANU S. KEMKAR AND G.S. KULKARNI, JJ.
DATE : 4th DECEMBER, 2017

P.C. : We find that though the petitioners have been granted relief of gratuity, but have not been extended benefit of pension on the ground that the order passed by this Court has been challenged before the Supreme Court.

2. The learned Counsel for the petitioners submits that the Supreme Court had dismissed the State's SLP vide order dated 11th October 2017 in SLP (C) No.19134 of 2016 and SLP (C) No.1896 of 2016. In view of the aforesaid, the learned Counsel for the petitioners submits that the State has to comply the order and grant benefit of pension to the petitioners.

3. The learned AGP, on instructions, submits that the State has sought review of the order dated 11th October 2017 by filing review petition before the Supreme Court, however, he has stated that he is not aware of the status of the said review petition.

4. Be that as it may since there is no interim order in favour of the State, **we direct the State to comply the order passed by this Court which has been affirmed by the Supreme Court within four weeks failing which the Principal Secretary, Higher Education Department, to remain present before this Court on the next date of hearing.**

5. List on 15th January 2018.

[G.S. KULKARNI, J.] [SHANTANU S. KEMKAR, J.]

CORRIGENDUM

In the **NOTE** circulated on page 213 of 2017 NUTA Bulletin following corrections be carried out :-

(1) At the end of Para 5.2 the following lines be added :-

"The preamble of the UGC Act says - "an Act to make provision for the coordination and determination of standards in Universities and for that purpose to establish a University Grants Commission."

(2) At the end of sub-para (C) of Para 6.4 the following lines be added :-

"Let us hope that this committee will not be honoured with a privilege of reporting that "7th Pay Package has nothing to do with maintenance of Standards and Coordination of Standards."

(3) After the existing Para 7 following Para 7.1 be added:-

7.1 **Education, including technical education, medical education and universities,** is the Subject at Entry 25 of the Concurrent List. But the UGC Act essentially intended to make **provisions for the coordination and determination of standards** in universities and that it stood squarely covered under entry 66 of List I. While legislating for a purpose germane to the subject covered by that entry establishing a University Grants Commission, using powers granted by Entry 66 in the Union List, UGC Act, 1956 was enacted and it came into force with effect from 05.11.1956. Very important finding is recorded by the Apex Court regarding entry 66 in the Union List. Three Judges bench headed by C.J.I. In a Judgment delivered on 11th February 2005 in *Prof. Yashpal and another, Petitioners v. State of Chattisgarh and others...Respondents.* (AIR 2005 SUPREME COURT 2026) recorded the following finding in para 20 :-

"20. The consistent and settled view of this Court, therefore, is that in spite of incorporation of Universities as a legislative head being in the State List, the whole gamut of the University ***which will include teaching, quality of education being imparted, curriculum, standard of examination and evaluation and also research activity being carried on will not come within the purview of the State legislature*** *on account of a specific Entry on co-ordination and determination of standards in institutions for higher education or research and scientific and technical education being in the Union List for which the Parliament alone is competent.* ***It is the responsibility of the Parliament to ensure that proper standards are maintained in institutions for higher education or research throughout the country and also uniformity in standards is maintained."***

It is also mentioned in the beginning of the para 21 of this Judgment that **"In order to achieve the aforesaid purpose, the Parliament has enacted the University Grants Commission Act."**

(4) Existing Para 7.1 be renumbered as para 7.2.

to apply revised provisions of pension modified in M.C.S. (Pension) Rules, 1982 **to the Petitioners and other similarly situated employees retired in between 1.1.2006 to 26.2.2009 in respect of calculation of qualifying service, pension pay and other pensionary benefits** as per G.R. Dated 22.6.2009 and restore the fixation of pension orders of the Petitioners."

११. शिक्षकांशी तसेच त्यांच्या संघटनांशी चर्चा करणे, त्यांचे प्रश्न समजून घेणे, त्यातील जे योग्य वाटतील त्याबाबतीत निर्णय घेणे ही प्रक्रिया राज्यशासनाच्या स्तरावर पूर्णपणे बंद पडलेली असल्यामुळे शिवाजी विद्यापीठ क्षेत्रातील शिक्षकांनासुद्धा न्यायालयाचाच रस्ता धरावा लागला. 'सुटा'ने दाखल केलेल्या तत्सम प्रकरणामध्ये (5785 of 2015) २ मार्च २०१७ रोजी मा. मुंबई खंडपीठाने शिक्षकांच्या बाजूने निर्णय दिला. याला **चौथा निर्णय** असे म्हणता येईल. या प्रकरणाच्या सुनावणीच्या वेळी खुद्द **सरकारी वकिलांनी न्यायालयासमोर अशी कबुली दिली की, 'कट ऑफ डेट' टाकून भेदभाव पूर्ण वागणूक देण्याची बाब मा. सर्वोच्च न्यायालयाने रद्दबादल ठरविलेली असल्याने पहिल्या निर्णयाप्रमाणे या प्रकरणीसुद्धा निर्णय देण्याला पर्याय नाही.**

१२. दरम्यान राज्यशासनाने मा. औरंगाबाद खंडपीठाच्या ९ मे २०१४ च्या 8985 of 2011 या पहिल्या प्रकरणी दिलेल्या निर्णयाबाबत मा. सर्वोच्च न्यायालयामध्ये SLP (Petition(s) for Special Leave to Appeal (C)....../2015 CC No(s). 6186-6191/2015) दाखल केली होती. दिनांक ११ ऑक्टोबर २०१७ रोजी मा. सर्वोच्च न्यायालयाने हे प्रकरण निकाली काढले व SLP फेटाळून लावली ती पुढील शब्दात :- "In view of the aforesaid and also agreeing with the reasoning employed by the High Court, **we are not inclined to interfere.** The special leave petitions are **DISMISSED.**" संघटनेच्या अध्यक्षांनी प्रसृत केलेल्या माहितीपत्रकातून व मी स्वतः लिहिलेल्या लेखातून उपरोक्त सर्व माहिती यापूर्वी बुलेटीनमधून प्रकाशित करण्यात आल्यामुळे महाराष्ट्रातील सर्व शिक्षकांना ती ठावूक आहे. फक्त उच्च शिक्षण विभागाला ती ठावूक नसल्यामुळे मुद्दाम त्याबाबतचा उल्लेख केलेला आहे.

१३. मुंबई विद्यापीठ व महाविद्यालयीन शिक्षक संघटनेच्या म्हणजेच 'बुक्टु'च्या प्रकरणी सन २०१४ च्या याचिका क्रमांक १०४९४ मध्ये मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने शिक्षकांच्या बाजूने दिनांक २४ एप्रिल २०१५ रोजी जो निर्णय दिला, त्याच्या परिच्छेद २ मध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालयाने "कट ऑफ डेट" रद्दबादल ठरविण्याचा जो निर्णय दिला, त्याचा स्पष्ट उल्लेख आहे. **शासनाच्या वकिलांनी ती गोष्ट मान्य केल्याचा उल्लेख त्या निर्णयाच्या परिच्छेद २ मध्ये आहे.** त्याप्रमाणे एक म्हणजे या सर्व याचिकाकर्त्यांची प्रकरणे शासनाने निकालात काढणे व दुसरे म्हणजे धोरणात्मक निर्णय निर्गमित करणे या बाबी पार पडायला हव्या होत्या पण शासनाने १२ महिन्यांपेक्षा जास्त काळ होऊनही न्यायालयाच्या त्या निर्णयाची अंमलबजावणी केली नाही. त्यामुळे 'बुक्टु'ला अवमान याचिका दाखल करावी लागली. मा. मुंबई उच्च न्यायालयातील सन २०१६ ची अवमान याचिका क्रमांक २३८ असे त्या याचिकेचे क्रमांकन झाले आहे.

१४. 'बुक्टु'ने दाखल केलेली ही सन २०१६ ची अवमान याचिका क्रमांक

The High Court And Supreme Court Judges (Salaries And Conditions Of Service) Amendment Bill, 2017

Bill No. 225 of 2017 : The High Court And Supreme Court Judges (Salaries And Conditions Of Service) Amendment Bill, 2017 A Bill further to amend the High Court Judges (Salaries and Conditions of Service) Act, 1954 and the Supreme Court Judges (Salaries and Conditions of Service) Act, 1958, was introduced in the LokSabha on 11th December 2017 by the Law Minister. Following is the Statement Of Objects And Reasons appended to this Bill.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS

The salaries, allowances and pensions of the Judges of the Supreme Court and High Court were last revised with effect from 1st January, 2006, as per the High Court and Supreme Court Judges (Salaries and Conditions of Service) Amendment Act, 2009. The Seventh Central Pay Commission recommended revision in the salaries and pensionary benefits of the Central Government employees including the members of All India Services. The Government has accepted the majority of the recommendations of the Commission and issued orders. The revised pension rules have come into force on the 1st day of January, 2016.

2. The need to increase the salaries, allowances and pension of the Judges of the Supreme Court and the High Courts has been necessitated because of the increase in the salaries, allowances and pensions of the Central Government employees on acceptance of the recommendations of the Seventh Central Pay Commission by the Government.

3. The High Court and Supreme Court Judges (Salaries and Conditions of Service) Amendment Bill, 2017 seeks to revise the salaries of the Judges with effect from the 1st day of January, 2016, as follows:-

Chief Justice of India - from Rs. 1,00,000/- per month to Rs. 2,80,000/- per month

Judges of Supreme Court - from Rs. 90,000/- per month to Rs. 2,50,000/- per month

Chief Justice of High Court - from Rs. 90,000/- per month to Rs. 2,50,000/- per month

Judges of the High Court - from Rs. 80,000/- per month to Rs. 2,25,000/- per month

The Bill also seeks to revise the rates of House Rent Allowance with effect from 1st July, 2017 and the rates of sumptuary allowance with effect from 22nd day of September, 2017.

4. The rates of pension of the Judges of the High Court and the Supreme Court were last enhanced with effect from the 1st January, 2006 by the High Court and Supreme Court Judges (Salaries and Conditions of Service) Amendment Act, 2009. The Seventh Central Pay Commission recommended revision in the pay and pensionary benefits of the Central Government employees including the members of the All India Services. The revised pension rules have come into force on the 1st day of January, 2016. It is, therefore, necessary to increase suitably the existing pension and maximum pension of the Judges of the High Courts and the Supreme Court.

5. Based on the recommendations of the Seventh Central Pay Commission, the Central Government has decided to grant additional quantum of pension and family pension with reference to the age of the Central Government pensioner and family pensioner. On the same analogy, it has been decided to extend the similar benefit to all retired Judges.

6. The Bill seeks to achieve the above objectives.

RAVI SHANKAR PRASAD

NEW DELHI;

THE 11TH DECEMBER, 2017.

२३८ **दिनांक ९ मार्च २०१७** रोजी सुनावणीला आली तेव्हा मा. खंडपीठाने त्या दिवशीच्या आदेशपत्राच्या परिच्छेद ४ मध्ये पुढीलप्रमाणे आदेश पारित केले :- "Meanwhile, learned AGP is also directed to seek instructions as to whether the order passed by this Court has been complied with or not." त्यामुळे या अवमान याचिकेच्या सुनावणीमध्ये सरकारी वकिलांनी न्यायालयात या तारखेनंतर जे म्हणणे मांडले ते उच्च शिक्षण विभागाने दिलेल्या सुचनेप्रमाणेच मांडले ही गोष्ट स्पष्ट आहे. **दिनांक ६ एप्रिल २०१७** रोजी सरकारी वकिलांनी "शासनाची भूमिका मांडण्यासाठी मला **आणखी चार आठवड्याची वेळ देण्यात यावी** अशी विनंती केली व मा. न्यायालयाने ती विनंती मान्य केली." तशी त्या दिवशीच्या कामकाजात नोंद आहे. **दिनांक २ मे २०१७** च्या सुनावणीच्या वेळी सरकारी वकिलांनी पुन्हा **दोन आठवड्याची वेळ मागितली.** मा. न्यायालयाने ती विनंती मान्य केली मात्र तसे करतांना वेळ वाढवून मागण्याची ही शेवटची संधी समजा असेही बजावले व तशी आदेशपत्रात नोंद केली.

१५. वेळ वाढवून मागण्याची ही शेवटची संधी समजा, असे मा. खंडपीठाने बजावल्यानंतरसुद्धा **२४ जुलै २०१७** रोजी पुन्हा **आम्हाला वेळ वाढवून द्या** अशी विनंती सरकारी वकिलांनी केली. मा. खंडपीठाने ती विनंती मान्य केली व ९ ऑगस्ट २०१७ रोजी पुढील सुनावणी ठेवली. तशा नोंदी आदेश पत्रात केल्या. त्याप्रमाणे ९ **ऑगस्ट २०१७** रोजी ही अवमान याचिका बोर्डावर लागली. मात्र ती वेगळ्याच खंडपीठापुढे लागली. त्यादिवशी त्या मा. खंडपीठाने "Registry to verify and place the matter before the appropriate Court." असे आदेश पारित केले. त्यानंतर **दिनांक १७ नोव्हेंबर २०१७** रोजी पुन्हा ही याचिका सुनावणीला आली तेव्हा **सरकारी वकिलांनी मला शासनाकडून सूचना घेण्यासाठी वेळ देण्यात यावा अशी विनंती केली.** मा.न्यायालयाने २ आठवड्याची वेळ दिली पण 'High on board' चे आदेश सुद्धा पारीत केले. त्यादिवशीच्या आदेशपत्रातील आवश्यक तो भाग पुढीलप्रमाणे :- "Learned AGP seeks time to **take instructions** in the matter and file reply. Two weeks time is granted to file reply. **Stand over to December 4, 2017. High on board."**

१६. दिनांक ४ डिसेंबर २०१७ रोजी ज्यावेळी या अवमान याचिकेची सुनावणी सुरू झाली त्यावेळी खरे म्हणजे आमची SLP दिनांक ११ ऑक्टोबर २०१७ रोजीच सर्वोच्च न्यायालयात डिसमिस झाली हे मा. खंडपीठासमोर सांगायला हवे होते. पण त्यांनी तसे सांगितले नाही. त्यामुळे सुरुवातीलाच मा. खंडपीठाने असे नमूद केले की, ग्रॅच्युईटी ५ लाख व ७ लाखाचा भेदभाव संपुष्टात आणण्याच्या आदेशाचे पालन करून थकबाकी अदा करण्यात आलेली असली तरी सर्वोच्च न्यायालयमध्ये आव्हान देण्यात आले असल्यामुळे सुधारित निवृत्तीवेतन अजूनही दिलेले नाही. त्यादिवशीच्या आदेशातील पहिलाच परिच्छेद पुढीलप्रमाणे :- "We find that though the petitioners have been granted relief of gratuity, but have not been extended benefit of pension **on the ground that the order passed by this Court has been challenged before the Supreme Court."**

१७. त्यावर 'बुक्टु'च्या अधिवक्त्यांनी यांची SLP Dismiss झाल्याची बाब मा. खंडपीठाच्या लक्षात आणून दिली व यांना आता या न्यायालयाच्या वाढीव पेन्शन बाबतच्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्याशिवाय पर्याय नाही असे प्रतिपादन केले. त्यानंतर सरकारी वकिलांनी मा. खंडपीठाला असे सांगितले की, "११ ऑक्टोबर २०१७ ला सर्वोच्च न्यायालयाने जी आमची SLP डिसमिस केली त्याबाबत पूनर्विलोकन याचिका सादर करण्याचा आमचा विचार आहे असे मा. न्यायालयाला सांगण्याच्या **मला शासनाकडून सूचना आहेत.**" याचिका खरोखरच दाखल केली काय? केली असेल तर काही अंतरिम आदेश झाला आहे काय? किंवा काय स्थिती आहे? याबाबत त्यांना काहीही माहिती नव्हती, तेही त्यांनी सांगितले. कामकाजातील तो भाग शब्दशः पुढीलप्रमाणे :- "The learned AGP, on instructions, submits that the State has sought review of the order dated 11th October 2017 by filing review petition before the Supreme Court, however, he has stated that he is not aware of the status of the said review petition."

१८. पेन्शन अदा करतांना झालेला भेदभाव संपुष्टात आणणारा या न्यायालयाने जो मूळ आदेश दिलेला आहे त्यावरील शासनाची SLP फेटाळली गेल्यामुळे, आमच्या निर्णयावर सर्वोच्च न्यायालयाचे शिक्कामोर्तब झालेले आहे. शासनाला सर्वोच्च न्यायालयातून कोणताही अंतरिम आदेश मिळालेला नाही त्यामुळे आमच्या मूळ आदेशाची चार आठवड्यात अंमलबजावणी करा, यात कुचराई केल्यास प्रधान सचिव उच्च शिक्षण यांनी स्वतः पुढच्या तारखेवर (१५ जानेवारी २०१८) उपस्थित व्हावे असेही मा. खंडपीठाने आदेशित केले. ते पुढील शब्दात :- "Be that as it may since there is no interim order in favour of the State, we direct the State to comply the order passed by this Court which has been affirmed by the Supreme Court within four weeks failing which the Principal Secretary, Higher Education Department, to remain present before this Court on the next date of hearing."

१९. शासनाने २००६ ते २००९ या काळात निवृत्त झालेल्या शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना निरनिराळ्या तीन बाबतीत भेदभावपूर्ण वागणूक दिली होती. त्यातील **ग्रॅच्युईटीचा भेदभाव सर्वोच्च न्यायालयानेच रद्दबादल ठरविला.** त्यावर केलेले **रिव्ह्यु पिटीशन** सर्वोच्च न्यायालयाने **डिसमिस केले.** त्यानंतर **क्युरेटीव्ह पिटीशन** केले, तेही तेथे **डिसमिस झाले.** सर्वोच्च न्यायालयाने जे तीन महिन्यात करा म्हणून आदेशित केले ते उच्च शिक्षण विभागाने १८ महिने उलटले तरी केले नाही. शेवटी अवमान याचिका झाली, **उच्च शिक्षण सचिवांना बिनशर्त माफी मागावी लागली.** ३२ कोटी रुपयाची देय रक्कम उच्च न्यायालयात जमा करावी लागली व त्या रकमेचे तेथून वाटप करण्यामुळे उच्च शिक्षण विभागावर मोठी नामुष्की ओढवली. इतक्या उपर दुसऱ्या प्रकारातला भेदभाव उच्च शिक्षण विभागाने दूर केला नाही. तो शिक्षकांना न्यायालयात जावूनच दुरुस्त करवून घ्यावा लागला. तिसऱ्या प्रकारातील भेदभाव रद्दबादल करणारे अनेक निर्णय उच्च न्यायालयाने दिले. उच्च न्यायालयाच्या त्या प्रत्येक निर्णयात "**पहिल्या प्रकारात असा भेदभाव घटनाबाह्य आहे असा एकदा मा. सर्वोच्च न्यायालयाने निर्णय दिल्यानंतर तिसऱ्या प्रकारातील भेदभावपूर्ण वागणूक समर्थनीय ठरू शकत नाही**" असे नमूद केले आहे. त्यावर शासनाने SLP केली, ती सर्वोच्च न्यायालयात फेटाळली गेली तरी उच्च शिक्षण विभाग जागचा हालतच नाही. 'बुक्टु'च्या अवमान याचिकेबाबत सरकारी वकिलांनी मा. खंडपीठासमोर जे जे व जे काही सांगितले ते उच्च शिक्षण विभागाच्या सूचनेप्रमाणेच सांगितले तशा नोंदी मा. खंडपीठाच्या कामकाजात आहेत. ते थोडक्यात परिच्छेद १४ ते १८ मध्ये वर नमूद केलेले आहेत. या सूचनांचा तपशीलवार अभ्यास, त्यामागील हेतु, मुद्दाम त्रास देण्याची वृत्ती व दुष्टपणा, हा एका स्वतंत्र लेखाचा विषय होतो. एवढ्या महत्त्वाच्या विषयावर खातेप्रमुख असलेल्या शिक्षणमंत्र्यांची संमती न घेता या सूचना दिल्या गेल्या असतील तर खात्याच्या प्रमुखाच्या 'लायकी'ला त्यांच्याच खात्यातील अधिकाऱ्यांनी ते आव्हान दिले आहे असा त्याचा अर्थ होतो व त्यांच्या संमतीने अशा सूचना देण्यात आल्या असतील तर मा. शिक्षणमंत्री श्री. विनोद तावडे यांनी शिक्षक व कर्मचाऱ्यांचा एवढा द्वेष करणे हे त्यांना अशोभनीय होय एवढेच फक्त म्हणता येईल.

NUTA BULLETIN (Official Journal of NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION) **EDITOR :** Prof. Vivek S. Deshmukh, Balaji Society, Yavatmal 445 001. **PUBLISHER :** Prin. S. T. Sangle, Bajoriya Nagar, Yavatmal 445 001. Published at NUTA Bulletin Office, Shikshak Bhavan, Sant Gadge Baba Amravati University Campus, **Amravati- 444 602. PRINTED AT** Bokey Printers, Gandhi Nagar, Amravati. (M.S) **REGD NO.** MAHBIL/2001/4448 Postal Registration No. ATI/RNP/078/2018-20 (Uploaded on www.nuta.in on 09.01.2018) Price : Rs. Five / Name of the Posting office : **R.M.S. Amravati.** Date of Posting **: 15.01.2018**

If Undelivered , please return to : NUTA Bulletin Office, Shikshak Bhavan, Sant Gadge Baba Amravati University Campus, **Amravati- 444 602.**

To,..

....

....

....